

T.C.
KONYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE YEREL VE SÖZLÜ TARİH
ETKİNLİKLERİNİN PROGRAMLANMASI

EMRULLAH ÖZER
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı
DOÇ. DR. GÜNGÖR KARAUĞUZ

Konya-2012

İçindekiler

Bilimsel Etik Sayfası	ii
Yüksek Lisans Tezi Kabul Formu	iii
Özet	iv
Summary.....	v
Önsöz	vi
Giriş	1

Birinci Bölüm

1.1. Araştırmanın Konusu	3
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi	3
1.3. Varsayımlar (Sayıltılar).....	4
1.4. Sınırlılıklar	5
1.5. Yöntem	5
1.6. Tanımlar	6

İkinci Bölüm

2.1. Yerel Tarih	7
2.1.1. Yerel Tarihin Tanımı	7
2.1.2. Yerel Tarihin Konusu.....	8
2.1.3. Yerel Tarihin Çalışma Alanı.....	10
2.1.4. Yerel Tarihle Ulusal Tarih Arasındaki İlişki	13
2.1.5. Yerel Tarihin Doğuşu ve Gelişimi	14
2.1.6. Türkiye’de Yerel Tarih	21
2.1.7. Türkiye’de Yerle Tarihin Önündeki Engeller	26
2.1.8. Yerel Tarihin Kaynakları	34
2.2. Sözlü Tarih.....	36
2.2.1. Sözlü Tarihin Tanımı	36
2.2.1.1. Sözlü Gelenek.....	37
2.2.2. Sözlü Tarihin Konusu	39
2.2.3. Sözlü Tarihin Doğuşu ve Gelişimi	41
2.2.4. Türkiye’de Sözlü Tarih	54

2.2.5. Sözlü Tarihe Yönelik Eleştiriler.....	61
--	----

Üçüncü Bölüm

3. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel ve Sözlü Tarih.....	64
3.1. Sosyal Bilgiler Öğretimi Programı.....	64
3.2. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim İlkeleri	66
3.2.1. Somuttan Soyuta İlkesi	66
3.2.2. Bilinenden Bilinmeyene İlkesi	66
3.2.3. Yakından Uzağa İlkesi.....	67
3.2.4. Açıklık İlkesi	67
3.2.5. Hazır Bulunuşluk İlkesi	67
3.2.6. Öğrenciye Görelik İlkesi.....	67
3.2.7. Aktivite İlkesi	68
3.2.8. Hayata Yakınlık İlkesi	68
3.3. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Vizyonu	68
3.4. Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Temel Yaklaşımı.....	69
3.4.1. Yapılandırmacılık (Constructivizm)	70
3.5. Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Yapısı.....	71
3.5.1. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Öğrenme Alanları	73
3.5.2. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Üniteler.....	74
3.5.3. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Kazanımlar	74
3.5.4. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Beceriler	74
3.5.5. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Değerler	76
3.5.6. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Kavramlar	78
3.5.7. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Atatürkçülük konuları.....	80
3.5.8. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında İlişkilendirmeler	81
3.5.9. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Etkinlikler.....	81
3.5.10. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Ölçme ve Değerlendirme	83
3.6. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih	84
3.6.1. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarihin Yeri ve Önemi.....	84
3.6.1.1. Yerel Tarih Öğretiminde Sınıf-içi Etkinliklerin önemi	90

3.6.1.2. Yerel Tarih Öğretiminde Sınıf-dışı Etkinliklerin Önemi	92
3.6.1.3. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Sınıf-dışı Etkinliklerin önemi.....	94
3.6.1.4. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Müze ile Eğitim faaliyetleri.....	96

Dördüncü Bölüm

4.1. Sosyal Bilgiler Dersi Yerel ve Sözlü Tarih Etkinliklerinin Programlanması.....	102
4.1.1. Sosyal Bilgiler Dersi Dördüncü Sınıf Etkinliklerinin Programlanması.....	102
4.1.1.1 Aile Büyükleriyle Görüşme (Sözlü Tarih)	103
4.1.1.2. Tarih Yazıyorum	104
4.1.1.2.1. Aile Tarihi Çalışması.....	105
4.1.1.2.2. Aile Tarihim	106
4.1.1.2.3. Onlarda Çocuktaki	107
4.1.1.2.3.1. Öğrenci Çalışma Kâğıdı.....	108
4.1.2. Sosyal Bilgiler Dersi Beşinci Sınıf Etkinliklerinin Programlanması.....	109
4.1.2.1. Müze ile Eğitim.....	110
4.1.2.2. Yaşadığımız Yeri Tanıyoruz	112
4.1.2.2.1. Doğal Varlıklar, Tarihi Eser, Tarihi Nesnelere Tespit Formu	113
4.1.2.2.2. Tarihi ve Doğal Değerlerimizin Hangi İlimizde Olduğunu Bulalım... ..	114
4.1.2.2.3. Bir Gezi Yapalım	115
4.1.2.2.4. Anıtkabir Gezisi Öğrenci Çalışma Kâğıdı.....	116
4.1.2.2.5. Kültürel Zenginliklerimiz.....	117
4.1.2.2.6. Öğrenci Çalışma Kâğıdı	118
4.1.3. Sosyal Bilgiler Dersi Altıncı Sınıf Etkinliklerinin Programlanması.....	119
4.1.3.1. Sosyal Bilgiler Dersinde Görsel Materyallerin Kullanımı	120
4.1.3.1.1. Yüzyıllar Boyunca Yerleşme	121
4.1.3.1.2. Öğrenci Çalışma Kâğıdı	122
4.1.3.1.3. Çatal Höyükte Yaşam	125
4.1.3.1.4. Öğrenci Çalışma Kâğıdı	126
4.1.3.1.5. Çatalhöyük.....	128
4.1.3.1.6. Anadolu'da İz Bırakanlar	133
4.1.3.2.4. Uygarlıkları Eşleştirelim	139

4.1.3.2.5. Hititler.....	140
4.1.3.2.5.1 Öğrenci Çalışma Kâğıdı	141
4.1.3.2.5.2. Filmlerin Seçiminde Dikkat Edilecek Hususlar.....	142
4.1.3.2.6. Geçmişin İzleri.....	143
4.1.3.2.6.1. Öğrenci Çalışma Kâğıdı.....	144
4.1.3.2.6.2. Sözlü Tarih Öğrenci Çalışma Kâğıdı	147
4.1.3.2.7. Geçmişin İzleri.....	148
4.1.3.2.7.1. Öğrenci Çalışma Kâğıdı.....	149
4.1.3.2.7.1.1. Öğretmen Bilgi Notu: Kilimin Tarihçesi	151
4.1.4. Sosyal Bilgiler Dersi Yedinci Sınıf Etkinliklerinin Programlanması	153
4.1.4.1 Tarihi Mekânlarda Tarih Konularının Öğretimi.....	154
4.1.4.2. Selçuklu Kervansarayları	155
4.1.3.2.1. Sultan Han'da Bir Gün	156
4.1.3.2.1.1. Selçuklu Kervansarayları Öğrenci Çalışma Kâğıdı.....	159
4.1.3.2.2. Medresenin Sırrı.....	164
4.1.3.2.2.1. Cacabey Medresesi Öğrenci Çalışma Kâğıdı.....	165

Beşinci Bölüm

Sonuç ve Tartışmalar	168
Ekler.....	174
Ek-1 Sözlü Tarih Değerlendirme Formu	175
Ek-2 Öğrencilerin Öz Değerlendirme Formu.....	176
Ek-3 Gezi Planı	177
Kaynakça ve Kısaltmalar.....	178
Öz Geçmiş.....	188